

+ Teknologibiblioteket
En helt enkel løsning

+ Loftlift i Aarhus
Fokus på implementering

TEMA:

Velfærdsteknologi

anno 2013

MARIANNE SKOV IVERSEN

FRA MIN STOL

Velfærdsteknologi anno 2013

Når der bliver flere ældre, som både har brug for støtte og praktisk hjælp, kan velfærdsteknologi være med til at sikre en bedre udnyttelse af ressourcer og samtidig give mere selvbestemmelse for den enkelte ældre. Hvis man fx med teknologiens hjælp kan leve både godt og længere i egen bolig på trods af svækkelse, vil det for mange være at foretrække. Samtidig kan teknologien skabe mulighed for, at medarbejdere i hjemmepleje og på plejecentre får et bedre arbejdsmiljø.

Men alt dette kræver, at man bruger teknologien rigtigt – både som borger og medarbejder. Det kræver også, at man træffer nogle valg, om hvordan faglighed, teknologi og borgernes behov skal spille sammen, hvad enten det drejer sig om tilpasning af brugerfladen på smartphones til mennesker med demens eller nye måder at arbejde på i løfte-situationer.

Vi ved i dag rigtigt meget om, hvilke teknologiske muligheder, der findes. Vi ved meget om, hvordan vi kan ændre organiseringen for at sikre, at vi udnytter teknologien på bedste vis. Vi ved også, at når borgere og medarbejdere inddrages i hele udviklingsforløbet, opnår vi brugbare og attraktive løsninger, som er lettere at implementere.

Men hvad med fremtiden? Måske vil brug af såkaldte 'smarte' løsninger – hvor der bygges videre på kendte elementer i hjemmet som tablets, fjernbetjenerer eller tv - være i fokus. Det kan betyde, at nye teknologiske hjælpemidler opleves som mindre fremmede og lettere at gå til. Og at skellet mellem dét, som kan hjælpe ældre og andre med funktionsnedsettelse, og alle andre borgere i samfundet bliver mindre.

Det centrale både nu og fremover vil dog stadig være, at teknologien skal give mening: Teknologien kan være et middel til, at vi som borgere kan tilrettelægge vores liv, som vi ønsker – ikke målet i sig selv.

Marianne Skov Iversen
Faglig leder
Socialstyrelsen

TEMA

VELFÆRDSTEKNOLOGI

Der er næsten ingen grænser for, hvad man kan overkomme, hvis der er en god grund til det. Og den gode grund er ofte andre mennesker.”

Lektor Lone Malmberg,
IT-Universitetet i København

Foto: Michael Daugaard

s. 20

KOLOFON

Social Fokus · Ældre, maj 2013 / 5. årgang

© Socialstyrelsen og forfatterne

Synspunkter, der kommer til udtryk i interview, kommentarer o.l. er ikke nødvendigvis dækkende for styrelsen.

Redaktion: Ole Worregård (ansv.), Sanne Bertram (redaktør), Helene Bøgvad, Erling Østergaard (journalister). Fagkonsulenter: Knud Damgaard Andersen, Lise Skov Pedersen og Abelone Løgstrup

Design og tryk: Datagraf

Forsidefoto: Mette Krull

Oplag: 7.500

ISSN: 1903-7759 Social Fokus · Ældre (trykt). ISSN: 1903-7767: (online)

Social Fokus udkommer som fire serier – om ældre, udsatte, børn & unge og handicap. Hver serie kommer to gange om året. Du afgør selv, hvilke serier du vil have. Tegn gratis abonnement på www.socialstyrelsen.dk/socialfokus

Redaktionen kan kontaktes på sbe@sm.dk

Socialstyrelsen er en offentlig rådgivnings- og udviklingsorganisation. Vi arbejder for at skabe bedre sociale forhold for socialt udsatte børn, unge og voksne, mennesker med handicap samt ældre. Socialstyrelsen er en del af Social- og Integrationsministeriet.

Socialstyrelsen, Edisonsvej 18, 5000 Odense C, tlf. 72 42 37 00

Foto: Mette Krull

Teknologibiblioteket i Odense

Tre borgere fortæller

s. 9

- 6 **Velfærdsteknologi anno 2013**
Implementeringen er stadig en udfordring
- 12 **På vej mod nye løsninger**
Velfærdsteknologien står kun ved begyndelsen
- 13 **At vende en proces**
Aarhus har installeret loftlifte i samtlige plejeboliger
- 16 **Etik og velfærdsteknologi**
Etikken skal sikres – men hvordan?

- 18 **Hjælpe midler giver bedre livskvalitet**
Favrskov har styrket visitationen
- 20 **En social teknologi**
It-forskeren Lone Malmberg om fremtidens velfærdsteknologi
- 22 **Kort om tema**

I HVERT NUMMER

- 4 **Kort nyt**
– fra Socialstyrelsen og Ældre Forum
- 24 **Bagsiden**
Nøglen til succes
Kommentar af direktør Henrik Kagenow, Welfare Tech

DEMENS I HJEMMET

UDGIVELSE OM BRUGERDREVEN INNOVATION

Som afslutning på projektet *Demens i Hjemmet* har Socialstyrelsen og Teknologisk Institut lavet en udgivelse, *Demens i Hjemmet – et brugerdrevet innovationsprojekt*.

I udgivelsen kan man læse om, hvordan de forskellige aktører i en innovationsproces har oplevet at få tilført ny viden, erfaringer og indsigt.

Den brugerdrevne metode til innovation giver virksomheder, kommunale organisationer og brugere en ramme for sammen at udvikle viden om behov for ny teknologi. Målet er at sætte

brugernes behov i fokus, for derved at skabe bedre redskaber til at støtte og hjælpe mennesker med demens. Designskolen i Kolding har udviklet den målrettede udgave af metoden, som er lagt an på borgere, der har demens i lettere grad, og som bor i eget hjem.

Projektet har været støttet af EU's regionalfond og Erhvervsstyrelsens (tidligere Erhvervs- og Byggestyrelsen) program, *Brugerdrevet Innovation*.

Selvmondsadfærd blandt ældre

NYT FOREBYGGELSESPROJEKT

Sammenlignet med andre aldersgrupper har ældre mennesker de højeste selvmondsrater, og det er især ældre mænd (85+), som begår selvmord.

Det er baggrunden for et nyt projekt, der skal forebygge og hindre selvmondsadfærd blandt ældre. I projektet, der er iværksat af Socialstyrelsen, vil der være fokus på faglig opkvalificering af professionelle og frivillige i at identificere tidlige tegn på mistrivsel og i at håndtere og tale med selvmordstruede ældre. Den tidlige opsporing vil blandt andet ske i regi af de forebyggende hjemmebesøg. Der skal også tilbydes supplerende hjemmebesøg til

ældre, der mistrives.

Hovedaktiviteter og indsatser gennemføres i sammenhæng med projektet *Forebyggelse af funktionsevnetab hos ældre*. Der udarbejdes en fælles elektronisk håndbog til kommunerne, og afprøvning og evaluering gennemføres med de samme indsatskommuner.

Yderligere oplysninger: Projektleder Iben Stephensen, ibs@socialstyrelsen.dk

Modelfoto: Shutterstock

Livskvalitet i fokus

FEM NYE PROJEKTER UNDERVEJS

Under den fælles overskrift *Livskvalitet og selvbestemmelse* igangsætter Socialstyrelsen fem projekter, der alle skal øge livskvalitet og selvbestemmelse for plejehjemsboere. De fem projekter handler om henholdsvis:

- Styrkelse af mellemledernes ledelseskompetencer
- Styrket inddragelse af frivillige på kommunens plejehjem
- Medarbejdernes fokus på beboernes livskvalitet
- Palliativ pleje på plejehjem
- Kontinenspleje

Projekterne begynder i sensommeren 2013.

Yderligere oplysninger: Programleder Randi Lykoural@socialstyrelsen.dk

Ny viden om metoder

INSPIRATION TIL ARBEJDET PÅ DEMENSOMRÅDET

Som en del af den nationale handlingsplan for demensindsatsen vil man fra september kunne få ny viden og inspiration til arbejdet på demensområdet.

Her vil man på Socialstyrelsens hjemmeside kunne hente systematisk og bearbejdet viden om forskellige faglige metoder og særlige målgrupper. Det er både tale om viden, der er systematiseret efter bedste forskningsbaserede viden, og viden fra særligt udvalgte og velokumenterede eksempler på succesfuld implementering af metoder.

De nye afsnit på hjemmesiden retter sig især til fagpersoner og beslutningstagere på området og kan både anvendes som grundlag for at indføre ny viden om metoder og til at kvalificere og udvikle eksisterende tilbud og indsatser.

Der vil løbende blive tilført nye temaer, som enten er systematiseret efter målgrupper, fx udviklingshæmmede med demens, eller efter metoder som fx musikterapi. Praksis-eksemplerne er hentet fra såvel danske som nordiske initiativer og projekter, mens de forskningsbaserede artikler dækker generel forskning indenfor temaerne.

Yderligere oplysninger: Projektleder Iben Stephensen ibs@socialstyrelsen.dk

Længst muligt i egen bil

NY PUBLIKATION FRA ÆLDREFORUM

Bilen er vigtig for mange ældre. Den gør det let at købe ind, holde kontakt til familie og venner, og deltage i de aktiviteter, man sætter pris på.

I ÆldreForums nye publikation *Længst muligt i egen bil – og livet uden bil* kan man læse om, hvordan ældre kan vedligeholde køreevnen længst muligt og få idéer til i god tid at overveje alternative transportformer, når bilen ikke længere er en mulighed. Her er også information om, hvordan almindelig aldring, sygdom og medicin kan påvirke kørslen, og inspiration til de svære samtaler, når pårørende gerne vil overtale et familiemedlem eller en god ven til at stille bilen, fordi sygdom eller alder har gjort kørslen usikker.

ÆLDREFORUM.DK

Illustration: Shutterstock

Styrket demensguide

NY OG STYRKET UDGAVE AF DEMENSGUIDEN

Demensguiden findes nu i en ny og styrket udgave. Guiden er et interaktivt værktøj, hvor man kan vælge kapitler til sin egen skræddersyede håndbog om demens. Den er inddelt i en række afsnit, som kan udvælges efter behov via en pdf-generator. Den er tænkt som et redskab til at formidle viden, og derfor er der information om demenssygdomme, juridiske forhold, tilbud og muligheder for mennesker med demens og hverdagen med demens.

Demensguiden indgår i Rådgivningsmodellen, som er et evidensbaseret program for tidlig støtte og vejledning til mennesker med demens og deres pårørende og netværk. Derfor er den særligt tiltænkt demenskoordinatorer, læger og andre, der kan bruge den til at udlevere et letforståeligt og målrettet tekstmateriale. Man kan naturligvis også bruge guiden, hvis man selv søger viden som demensramt eller pårørende.

Guiden er udviklet af Nationalt Videnscenter for Demens i samarbejde med Socialstyrelsen. Yderligere oplysninger: Projektleder Knud Damgaard Andersen kda@socialstyrelsen.dk

SOCIALSTYRELSEN.DK/DEMENS

AKTIV MED DEMENS

NY KAMPAGNE SKUDT I GANG

Mange mennesker med demens isolerer sig og melder fra til deres fritidsinteresser, fordi de oplever ikke at kunne det samme som før. Det skyldes, at de får sværere ved at finde ud af aktiviteten, at de får sværere ved at finde vej eller mister overblik og initiativ. Men et aktivt fritidsliv er afgørende for, at de fortsat kan få en høj livskvalitet, selvom de er syge.

Social- og integrationsminister Karen Hækkerup (S) har derfor igangsat en landsdækkende oplysningskampagne, *Aktiv med demens*, som viser, hvordan personer med demens kan fastholdes i et aktivt fritidsliv. Ofte kræver det kun enkle tiltag eller en særlig opmærksomhed, for at de kan fortsætte på badmintonholdet, til pentanque eller til en anden aktivitet, som i mange år har givet livet værdi.

Socialstyrelsen har dels udviklet mål og fokus for kampagnen og defineret de faglige rammer, dels identificeret de problemstillinger, som kampagnen skal medvirke til at ændre på.

Kampagnen er en del af den nationale handlingsplan for demensindsatsen.

Yderligere oplysninger: Projektleder Kristian Gribskov kgr@socialstyrelsen.dk

AKTIV-MED-DEMENS.DK

Der er konsensus om en øget brug af velfærdsteknologi i ældreplejen – også blandt borgerne selv. Men selvom der i dag er mange velafprøvede løsninger på markedet, kan implementeringen stadig være en udfordring. Medarbejderne er nøglepersoner.

Velfærdsteknologi

anno 2013

Velfærdsteknologi er et væsentligt indsatsområde, som kan bidrage til, at flere ældre kan fungere selvstændigt længere. Det giver højere livskvalitet for den enkelte. Samtidig kan det være med til at understøtte den effektive udnyttelse af ressourcerne, der er nødvendig, hvis vi skal kunne give alle de samme muligheder for at leve et værdigt og trygt ældreliv i årene, der kommer, hvor vi bliver væsentligt flere ældre: Fremskrivninger viser, at antallet af borgere over 80 år forventes at stige fra 224.000 personer i 2007 til 450.000 personer i 2040.

Danmark satser derfor på en øget udbredelse af velfærdsteknologi. På det sociale område sker det blandt andet via Socialstyrelsen, som har arbejdet med velfærdsteknologi siden 2007.

Potentiale på flere fronter

Socialstyrelsens indsats drejer sig især om at kvalitetssikre velfærdsteknologiske løsninger til både selvhjulpne borgere og borgere med forskellige former for funktionsnedsættelser. Arbejdet har i de første år især drejet sig om afprøvning og senere dokumentation af nye teknologier. I dag er styrelsen ikke mindst med til at udbrede de gode velfærdsteknologiske løsninger i

kommunerne med særligt fokus på implementeringen.

Projekterne har typisk et potentiale på flere fronter. Her skal kun nævnes to eksempler:

Med nye stationære loftlifte, der kan betjenes af én medarbejder fremfor to, og elektriske bade/toilettøle kan personalet i ældreplejen spare tid og kræfter og samtidig give borgerne bedre service. Medarbejderne har samlet set vurderet, at teknologierne blandt andet har medført en forbedring i arbejdsmiljøet og den daglige kontakt med borgerne. En opdateret business case (januar 2013) viser, at der samtidig er et økonomisk potentiale på ca. 1.495 mio. kr. set over en femårig periode, forudsat at alle kommuner indfører de nye hjælpemidler og omlægger arbejdsgangene. (Se også artiklen s. 13)

Et andet projekt har handlet om bedre visitation af hjælpemidler. Målet var at undersøge, om ændring af eksisterende arbejds gange kan gøre borgeren helt eller delvis selvhjulpne og dermed bidrage til øget livskvalitet og et mindre behov for hjemmehjælp. Evalueringen viser, at borgerne generelt er tilfredse med de hjælpemidler, de har fået, og de ser en fordel i at blive mere selvhjulpne. Også her er der et økonomisk potentiale: Hvis forsøget udbredes nationalt, vil der årligt

kunne frigøres ressourcer svarende til ca. 1.200 årsværk. (Se artiklen s. 18)

Øget konsensus

De gode erfaringer har formodentlig bidraget til, at velfærdsteknologi ikke længere er et kontroversielt begreb. Selv om velfærdsteknologier ind imellem fremstilles som 'rationelle', 'logiske' og 'kolde' i modsætning til de 'empatiske', 'kreative' og 'varme' mennesker, er der i dag bred enighed om, at velfærdsteknologi rummer mange fordele både her og nu og på den længere bane.

Også blandt borgerne tages der overvejende godt imod velfærdsteknologi.

Undersøgelser foretaget af henholdsvis KL og Ældresagen viser, at danskerne generelt er positivt indstillede overfor indførelse af velfærdsteknologiske løsninger i ældreplejen. Når det gælder personlig pleje, foretrækker en meget stor del af de adspurgte velfærdsteknologi frem for menneskelig hjælp, fx i forbindelse med toiletbesøg og bad. Motivationen er i høj grad baseret på

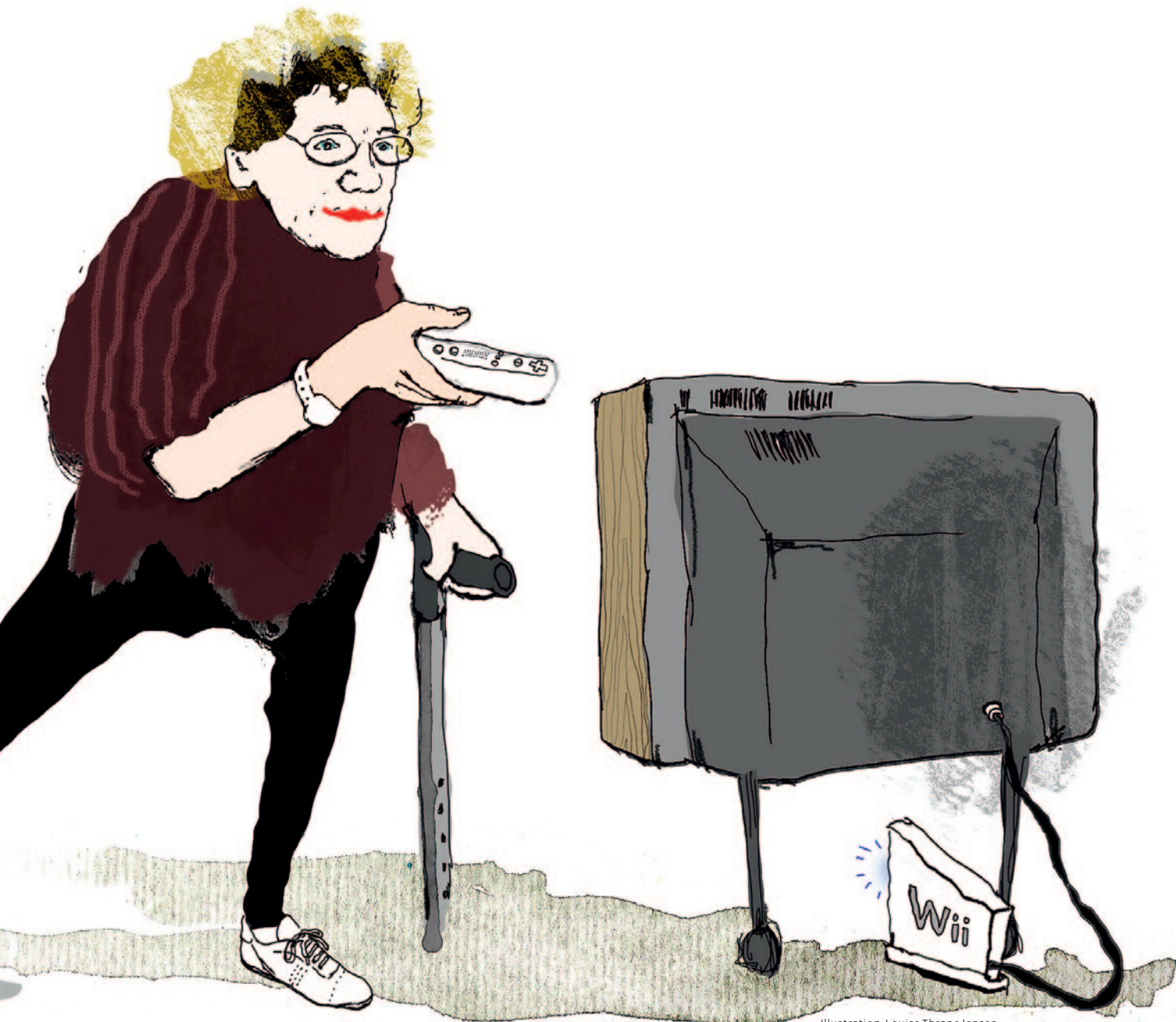

Illustration: Louise Thrane Jensen

en følelse af at kunne bevare værdigheden og kontrollen over eget liv.

Medarbejderne er nøglepersoner

Der er altså generelt opbakning til en øget brug af velfærdsteknologi, og her er medarbejderne på ældreområdet nøglepersoner. De skal have fortrolighed med at arbejde på nye måder, anvende nye teknologier og vejlede i brugen af dem.

Ledelsen skal naturligvis gå foran og sætte rammerne, men det er i høj grad medarbejderne, der skal sikre implementeringen i hverdagen. Det er oftest dem, som skal hjælpe borger-

ren med at blive fortrolig og sikker i brugen af velfærdsteknologien. Medarbejderen skal kunne overskue ændringen af sine egne arbejdsgange og sin egen rolle og samtidig kunne håndtere borgerens behov og brug for guidning og motivation.

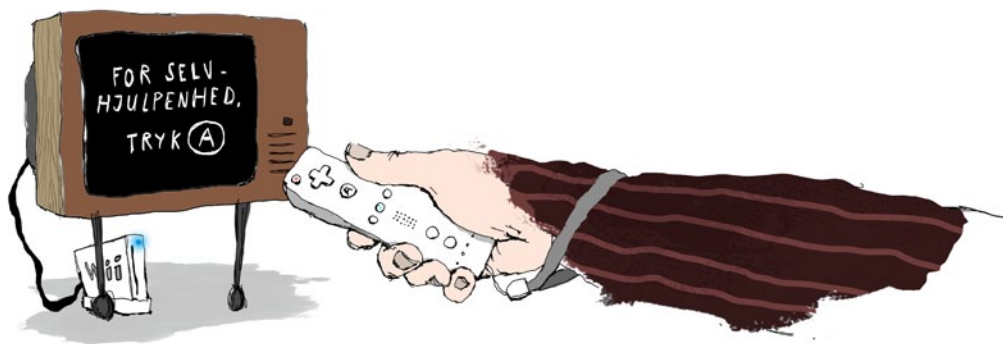
Erfaringer fra praksis viser, at medarbejderne oplever mange fordele både for borgerne og dem selv ved brugen af velfærdsteknologi. Forudsætningen for de gode resultater er imidlertid, at medarbejderne inddrages i hele forløbet, får mulighed for at opnå tilstrækkelige kvalifikationer inden, teknologien

tages i anvendelse, og får support undervejs.

Uddannelsesinstitutioner på social- og sundhedsområdet har taget velfærdsteknologi med som et område, de studerende også skal kvalificeres til. Velfærdsteknologi bliver i dag inddraget i kompetenceudviklingen på linje med andre hjælpemidler og arbejdsredskaber.

Nye veje med OPI

Flertallet af kommunerne planlægger eller arbejder allerede med velfærdsteknologi i en eller anden udstrækning på ældre- og handicap- >>>

»» området og har særlige konsulenter eller enheder, som tager sig specifikt af velfærdsteknologi. Mange har formuleret en lokal strategi for området, og der arbejdes på alle ledelsesniveauer med fokus på relevante velfærdsteknologiske løsninger. Nogle kommuner har slået sig sammen, så de i fællesskab arbejder målrettet med udvikling, afprøvning og implementering i større skala.

Samtidig går der også nye veje for at styrke udviklingen: OPI – Offentlig Privat Innovation – indgår både i regeringens vækstplan og i dagsordenen om velfærdsteknologi. Den offentlige sektors efterspørgsel skal generelt være med til at drive væksten i den private sektor og fremme innovation og problemløsning; en vækst, der skal bidrage til at sikre virksomhedernes konkurrencedygtighed nationalt og internationalt.

Allerede nu er der gang i mange OPI-projekter på det velfærdsteknologiske område.

Kommuner landet over indgår i dag i en lang række af samarbejder med virksomheder og vidensinstitutioner om at få innoveret velfærdsteknologiske løsninger

til det sociale område og udvikle prototyper. Det sker både lokalt og i større stil som fx i det igangværende tværregionale OPILAB, der samler en lang række offentlige og private samarbejdspartnere. Deltagerne skal blandt andet opsamle erfaringer til nye metoder og retningslinjer, som kan anvendes til mere og bedre OPI-samarbejde i fremtiden.

To undersøgelser

Socialstyrelsen gennemførte i slutningen af 2011 en survey om velfærdsteknologi blandt landets kommuner.

91 kommuner besvarede henvendelsen. 61 kommuner havde velfærdsteknologiske løsninger i drift. 65 kommuner havde igangværende projekter med velfærdsteknologi, og 37 kommuner havde projekter på bedding. Enkelte kommuner og kommunesammenslutninger samarbejdede med universiteter, institutter og leverandører om ideudvikling m.m.

De hyppigst anvendte velfærdsteknologier var loftlifte, robotstøvsuger (især på fællesarealer), GPS, alarmer, omsorgs-journaler, robotsæl og ældre/handicapvenlige toiletter. Wii-træning og elektrisk bækkenstol blev også brugt, men mindre hyppigt.

Også KL har lavet en undersøgelse blandt landets kommuner om velfærdsteknologi. Den fandt sted sidste år, og her blev der ikke spurgt til omfanget af den teknologi, der allerede var implementeret, men alene til hvilke løsninger, kommunerne hhv. havde besluttet at tage i brug, og hvilke man overvejede at investere i frem mod 2015.

Undersøgelsen viste blandt andet, at 53 % havde besluttet at tage løfteteknologi i brug, mens 31 %

overvejede at investere i det. 47 % havde besluttet at tage vaske/tørre toiletter i brug, og 22 % overvejede at investere i dem.

Begge undersøgelser tyder på, at der stadig er et stykke vej, før de eksisterende, velafprøvede løsninger er blevet almindeligt anvendte i dagligdagen – også selvom der er et udbredt ønske om det. Det forstærker indtrykket af, at selvom en given velfærdsteknologi er færdig til markedet, kan implementering være en stor udfordring i praksis.

Fremtiden

Der er i dag gennemført et stort antal afprøvningsprojekter med velfærdsteknologi på ældreområdet. Den nationale strategi fokuserer fremover på en mere målrettet dokumentation af de gode velfærdsteknologiske løsninger med henblik på generel udbredelse.

Målet er at implementere teknologier, som både har et kvalitativt potentiale og økonomisk potentiale, dvs. som giver bedre service for borgeren og øger effektiviteten. Samtidig skal det være teknologier, der er modne til umiddelbart at blive anvendt, og som ikke er komplicerede at implementere.

Status lige nu er med andre ord, at man nationalt satser på at lægge ressourcerne i en øget udbredelse af de veldokumenterede løsninger. Efter en første fase med afprøvning af en større vifte af teknologier er den overordnede strategi nu at fokusere på implementeringen. De undersøgelser, der har været gennemført i kommunerne, tyder da også på, at det netop er her, der er størst behov for at sætte ind.

Lykkes den øvelse, peger erfaringerne fra afprøvningsprojekterne til gengæld på, at der ligger et solidt potentiale i mange af de velfærdsteknologiske løsninger, vi allerede kender. Sideløbende foregår der mange steder et frugtbart udviklingsarbejde lokalt og regionalt. ■

KILDER

De omtalte undersøgelser fra KL og Ældresagen er:

Ældres erfaringer med velfærdsteknologi. En brugerundersøgelse udarbejdet for Ældre Sagen, Teknologisk Institut, 2012

Internetbaseret undersøgelse foretaget aug.-sept. 2011 af YouGov for Momentum, KL.

Internetbaseret undersøgelse foretaget nov.-dec. 2012, Momentum, KL

Af specialkonsulent Rikke Sølvsten Sørensen
rss@socialstyrelsen.dk og specialkonsulent
Tina Hosbond tho@socialstyrelsen.dk

Kom ind fra gaden og lån en GPS, mobil eller et andet hjælpemiddel. Odense har et teknologibibliotek, der er målrettet personer med tidlig demens. Tre borgere fortæller om det enkle og ubureaukratiske tilbud.

Fotos: Mette Krull

En lille niche i ● odense

Et lille lokale i et helt almindeligt boligkvarter i Odense står fire høje montre med mobiler, tablets, talende ure, forskellige GPS-teknologier, billedfremvisere, fjernbetjening og andet teknisk grej.

Det synes ikke voldsomt. Men i al beskedenhed udgør glasskabene med de røde lister Danmarks vistnok eneste teknologibibliotek for mennesker med demens.

Ind fra gaden

Det lille nichebibliotek har til huse i Rådgivnings- og kontaktcenter for demensramte og pårørende (etableret i 2000 i et samarbejde mellem Alzheimerforeningen på Fyn og Odense Kommune). Til sommer har biblioteket eksisteret i tre år som et enkelt og ubureaukratisk tilbud for alle i målgruppen.

”Det er svært for demensramte familier at vide, hvad der findes af relevante hjælpemidler, og hvor man skal henvende sig for at få hjælp. Her kan du komme lige ind

fra gaden og blive vejledt, og er der noget, du kan bruge, kan det lånes med hjem med det samme,” fortæller centerleder Ulla Thomsen.

Nogle af de godt 200, der bruger centret, er også frivillige på stedet, blandt andet i pårørendecafeer, oplysningsarbejde og andre aftalte opgaver. Alle inviteres til at komme med forslag til nye tiltag og aktiviteter, og Ulla Thomsen oplever, at de, der er tilknyttet centret, også er bidragende i den ene eller anden form.

Det var da også på baggrund af tanker og ideer fra centrets brugere, at teknologibiblioteket blev oprettet. En af dem var den i dag 56-årige Grethe Smidt:

”Vi skulle på ferie, og min mand vidste ikke rigtig, om han turde, for han var bange for, at jeg skulle blive væk. Så jeg skulle have sådan en ’find-mig-ting’, men hvorfor skulle jeg anskaffe mig sådan én, som jeg kun skulle bruge én gang om året? Og måske havde andre også det behov,” forklarer

Grethe, der for syv-otte år siden faldt om på jobbet, ramt som et lyn fra en klar himmel af en sjælden demenssygdom, som skyldes en herpes-virus på hjernen.

Vejledning giver tryghed

Grethes oplevelser indgik i et projekt om demens og teknologi, som centret afsluttede i 2009.

”I projektet blev det tydeligt, at demensramte og deres familier sjældent blev orienteret om ny teknologi. At hjælpen ofte kom for sent. Og at det var for svært selv at finde vej til relevante hjælpemidler,” siger Ulla Thomsen og fortæller, at man blandt andet nåede frem til, at teknologien skal tidligt på banen, og at det skal være muligt at få kvalificeret hjælp og vejledning i brugen.

På baggrund af projektet besluttede centret at etablere et teknologibibliotek. Odense Kommune støttede økonomisk, og i juni 2010 kunne de første lånerne tage biblioteket i brug. En gang om ugen kommer en biblio- >>>

Telefoner og GPS'er, fjernbetjening og talende ure: Alle teknologibibliotekets hjælpemidler kan hjemlånes og afprøves derhjemme i ro og mag. Ønsker borgeren at få hjælpemidlet til permanent brug, hjælper bibliotekaren med at søge kommunen om det eller bestille det til borgeren privat.

»»» tekas, Mette Mundt Andersen. Hun hjælper med at afklare, hvilket hjælpemiddel den enkelte kan have glæde af, og hvis biblioteket ikke lige har det i forvejen, og der er penge i budgettet, bliver det så vidt muligt anskaffet. Og mindst lige så vigtigt: Hun viser, hvordan tingene fungerer og hjælper med de individuelle tilpasninger, der ofte er brug for. Som regel får lånerne også en skriftlig, individuel vejledning med.

"Der ligger en stor tryghed i at vide, at der er nogen der kan sætte sig ind i tekniken for én og give den helt rigtige instruktion," kommenterer den 48-årige Kirsten Suhr, der fik konstateret Alzheimers i 2008 efter et års udredning.

"Ja, det hjælper os, at Mette er her, men også vores familier derhjemme. Så ligger det ikke alt sammen på deres skuldre," siger Laila Dyrvig, der er et år ældre. For fire år siden fik også hun at vide, at hun havde Alzheimers, men sygdommen har udviklet sig anderledes end ventet, og i dag har hun diagnosen uspecifik demens.

Afprøvning i ro og mag

Markedet for velfærdsteknologi og hjælpemidler udvikler sig hele tiden, og som demensramt eller pårørende kan det være svært helt at vurdere på forhånd, om fx en sensor på komfuret eller et talende ur opfylder ens behov. En af ideerne med biblioteket er derfor at give lånerne mulighed for at afprøve tingene i ro og mag derhjemme. Er det så en succes, kan centret hjælpe med at anskaffe det. Enten ved at

søge kommunen om det, hvis der er tale om et hjælpemiddel i lovens forstand, eller ved at hjælpe familien med selv at købe det.

En af de genstande, flere er glade for at kunne låne, er en afspiller til lyd-bøger. Bibliotekets udgave er oprindeligt udviklet til blinde, men fungerer fint også til andre målgrupper, bemærker Laila.

"Den er specielt god, denne her, fordi den husker, hvilket kapitel, jeg er nået til," siger hun, der senere har anskaffet sig sin egen afspiller.

Et hjemlån kan naturligvis også munde ud i, at låneren finder ud af, at hjælpemidlet alligevel ikke var sagen. Det konstaterede Kirsten fx med en fjernbetjening, der ikke var brugbar for hende. Selvom det måske umiddelbart kan lyde lidt pauvert, er det også den måde, biblioteket viser sit værd på.

"Så får man ikke købt eller søgt kommunen om noget, man i virkeligheden ikke kan bruge," som Grethe siger.

Testbase for nye hjælpemidler

Biblioteket fungerer også som testbase for nye hjælpemidler, og både Kirsten og Laila har helt ned i detaljen været med til at teste MobiDo, et it-baseret hjælpemiddel, der blandt andet kan hjælpe demensramte med at gennemføre hverdagens gøremål gennem personligt tilpassede guider, som scannes på en smartphone via QR-koder.

"Vi har givet feedback til udviklerne, også om små ting som former og farver.

Hvad fungerer, og hvad forvirrer," fortæller Laila, mens Kirsten viser, hvordan systemet virker

i praksis.

Den proces, der skal huskes, deles op i små, korte afsnit. Efterhånden som de forskellige trin er gennemført, kan man vinge dem af. Kirsten har fx nogle bageopskrifter på MobiDo, og begge kvinder har deres 'morgenritual' kodet ind.

"Jeg bruger den blandt andet til at eftertjekke om morgenen, da det betyder meget for mig, at jeg ser ordentlig ud, og jeg har ikke lyst til at gå ud og kun have mascara i venstre side," fortæller Kirsten.

Også de to andre understreger den værdi, teknologien har for dem.

"Vi bliver mere selvhjulpne og får mere indhold i vores tilværelse, hvis vi har de hjælpemidler, vi skal bruge. Så det er bestemt ikke noget, man skal spare på," understreger Grethe.

Det er Laila meget enig i.

"Jo bedre du har det, jo bedre holder du dig i gang. Uden de her hjælpemidler bliver du hurtigere handicappet af din funktionsnedsættelse," siger hun og tilføjer:

"Men al teknik kræver fortsat, at vi også har en støtteperson, der kan hjælpe os, når vi har brug for det. Vi har alle en hjemmevejleder efter Servicelovens § 85. Det skal gå hånd i hånd!" ■

Grethe Smidt er 56 år, gift og mor til to voksne børn. Grethe har en uddannelse som sosu-assistent og arbejdede på fuld tid som fagligt aktiv, da hun for syv-otte år siden blev ramt af en sjælden demensform, som skyldes en herpes-virus på hjernen.

Laila Dyrvig er 49 år, gift og har to børn og et barnebarn. Laila er uddannet som både pædagog og socialrådgiver og arbejdede på et kvindekrisecenter, da hun blev syg. Hun fik diagnosen Alzheimers for fire år siden, men sygdommen udviklede sig atypisk, og i dag har hun diagnose-specifik demens.

Kirsten Suhr er 48 år, gift og har fire børn og syv børnebørn. Kirsten er uddannet som pædagog og arbejdede i en børneinstitution, da hun fik de første symptomer. Efter et års udredning fik hun i 2008 diagnosen Alzheimers.

TEKNOLOGIBIBLIOTEKET

Teknologibiblioteket er et lille specialbibliotek med velfærdsteknologi til demensramte familier. Det indgår i Rådgivnings- og kontaktcentret for demensramte og pårørende, som er en selvejende institution, etableret i 2000 i et samarbejde mellem Alzheimerforeningen på Fyn og Odense kommune.

Målet med Teknologibiblioteket er at gøre adgangen til teknologiske hjælpemidler lettere og enklere for målgruppen.

Biblioteket råder over forskellige hjælpemidler, der alle kan hjemlånes og afprøves for en aftalt periode. Ønsker borgeren senere at have hjælpemidlet til permanent brug, kan biblioteket hjælpe med at søge kommunen om det eller bestille det til borgeren privat.

Biblioteket er ligesom centret i øvrigt et åbent tilbud. Lånere skal dog betale et engangsbeløb på 100 kr.

Teknologibiblioteket blev etableret i juni 2010 og er finansieret af puljemidler fra Odense kommune.

Velfærdsområdet har brug for helt nye løsninger, der er både bedre og billigere. Velfærdsteknologien har potentialet, og vi står kun ved begyndelsen. Men implementeringen er afgørende, hvis gevinsterne skal høstes. Interview med Socialstyrelsens vicedirektør Torben Buse.

På vej mod nye løsninger

” Vi er gået ind i en fase, hvor det handler om at udrulle en række kendte velfærdsteknologier – toiletter med vaske/tørre-funktion, spiseroboter, stationære loftlifte mv. – i større skala. De er afprøvet, og vi kender gevinsterne, så nu er det implementeringen, der er i fokus,” siger vicedirektør i Socialstyrelsen Torben Buse.

Dialog med praksis

Implementering er generelt et af Socialstyrelsens kerneområder. Det er derfor helt i tråd med det øvrige arbejde, når styrelsen fx skal yde støtte til kommunerne på implementeringen af teknologi til forflytning (se boksen s. 15). Men samarbejdet med kommunerne på det velfærdsteknologiske område vil gå begge veje, understreger Torben Buse, der ser frem til en tæt dialog med praksisfeltet.

”Vi skal spille ind med den viden, vi har i styrelsen. Men implementeringsansvaret ligger i kommunerne, og der er allerede mange kommuner, der har masser af erfaringer med at få den nye teknologi til at fungere i hverdagen. De erfaringer skal vi samle ind og – sammen med KL – i det hele taget følge implementeringen, så vi opbygger en solid og systematisk viden på området og bruger de gode eksempler. Teknologien gør det jo ikke alene. Der skal også arbejdes med kultur og organisation, for det er først, når vi ændrer

Torben Buse, vicedirektør i Socialstyrelsen

arbejdsgange og arbejdstilrettelæggelse, at gevinsterne kommer. Derfor er implementeringen så vigtig,” siger han.

Innovationsspring

Her i marts i år offentliggjorde regeringen, KL og Danske Regioner et fælles debatoplæg, *Digital velfærd. Nye muligheder for velfærdssamfundet*. Oplægget skal være med til at skabe en debat med danskerne om, hvordan de digitale løsninger – herunder også hele det velfærdsteknologiske område – bedst kan bruges til at sikre og udvikle velfærden i en tid, hvor der er pres på ressourcerne.

”Man kommer ikke udenom, at vi kommer til finde nogle nye svar, så vi får både bedre og billigere løsninger. Digitalisering foregår ikke bare *back office*, men vil påvirke velfærds-

produktionen direkte. Det er en central og vigtig ambition,” kommenterer Torben Buse, der mener, at vi kun står ved den spæde begyndelse, når det handler om velfærdsteknologi og digitalisering. Der vil være behov for radikal nytænkning i årene, der kommer, og det er der også potentiale til, vurderer han.

”Jeg tror, vi kommer til at se det, vi kalder innovationsspring – helt nye løsninger, der både kan løfte kvaliteten og effektiviteten,” siger vicedirektøren.

”Vi skal have en særlig opmærksomhed over for ældre, som måske har særlige udfordringer i forhold til ny teknologi. Og vi skal huske, at den dag, man har brug for meget pleje, skal den selvfølgelig være der. Det ændrer sig ikke! Men generelt er jeg ikke så bekymret. Jeg synes, man kan se en holdningsændring i retning af, at folk vil klare sig selv længst muligt. Velfærdsteknologi kan føre til en meget højere grad af selvhjulpethed hos ældre, og det er godt for både økonomien og den enkelte.” ■

Af redaktør Sanne Bertram
sb@sm.dk

AT VENDE EN PROCES

Aarhus Kommune har installeret stationære loftlifte i samtlige plejeboliger. Det har taget tid at vænne personalet til at bruge dem. Men i dag er alle enige om, at resultatet er en gevinst for både borgerne og arbejdsmiljøet.

Ældre, der ikke længere selv magter at bevæge sig rundt i hjemmet, har brug for hjælp til at blive forflyttet – fx når de skal i bad om morgenen eller skal i seng om aftenen. Hjælp til forflytning er hyppig i ældreplejen, og som regel er det nødvendigt, at der er to medarbejdere om det. Samtidig er det en arbejdsopgave, hvor risikoen for nedslidning og arbejdsskader er stor.

Aarhus Kommune har derfor i de sidste tre år installeret stationære loftlifte i samt-

lige plejeboliger. Men ét er rent fysisk at placere ny teknologi i en plejebolig, noget andet er at få motiveret personalet og borgere til at bruge den.

En svær omstilling

”At få vendt sådan en proces i hovederne på folk sker hen ad vejen. Nogle var helt klart mere åbne overfor at bruge loftliftene end andre,” husker sosuassistent Zita Petersen, der næste år kan fejre 25 års jubilæum i Aarhus Kommune. Hun var med fra starten, da de første loftlifte blev sat op på hen-

des daværende arbejdsplads, Lokalcenter Sabro. Det skete i forbindelse med et projekt i Socialstyrelsen (se boks side 15), hvor liftene blev kombineret med mobile bade- og toiletstole. Som tidligere arbejdsmiljørepræsentant kunne hun se fordelene ved at få loftliftene.

”Tidligere var vi to om at forflytte en borger. Det gav langvarige belastninger af skelet og muskler hos os personale,” siger Zita Pedersen.

Selvom det sled på kroppen at skulle løfte borgere, var det ikke alle hendes kol-

Foto: Socialstyrelsen. Taget i forbindelse med demonstrationsprojektet

leger, der tog imod de nye lifte med ubetinget begejstring.

”Det var noget af en slåskamp, fordi det indebar, at vi skulle have nye vaner. Modstanderne glemte at se den positive side: At vi kunne spare tid på forflytninger og i stedet give mere til borgeren. Nogle fokuserede på, at de var alene om liftene, og det gjorde dem utrygge. Omstillingsprocessen var virkelig svær for nogle,” siger Zita Andersen.

Gevinst for borgerkontakten

Den fortælling kan projektleder i kommunens velfærdsteknologiske afdeling, Mette Halkier Laurien, godt genkende:

”Loftlifte er implementeret i alle plejeboliger nu, men vi har indset, at ting tager tid. Vi troede i starten, at loftlifte var en kendt teknologi, og at al personale ville stå og hoppe af glæde, når de kom, for det har hidtil været et problem at håndhæve, at man altid skulle være to ved samtlige forflytninger. Men det viste sig, at de nye arbejdsgange og lange forflytningsbeskrivelser skabte utryghed hos nogle medarbejdere. Utrygheden løses nu med ekstra sidemandoplæring og fleksibilitet, og

langsomt stiger antallet af enkeltmandsforflytninger. Alle kan dog mærke, at det er en gevinst for arbejdsmiljøet, og at der også er en meget bedre kontakt med borgeren,” lyder det fra Mette Halkier Laurien.

Også sosuassistent Zita Pedersen fremhæver, at liftene er en gevinst for borgerkontakten:

”I dag er loftliftene blevet en del af vores hverdag, og det er tydeligt, at det både har været tidsbesparende kun at være én person til forflytningerne og giver en anden og bedre kontakt til borgeren, hvor vi kan udnytte borgerens ressourcer bedre. En borger kan måske selv tage aktivt del i forflytningen, og det giver større selv værd. Vi undgår også at snakke hen over borgeren. Det skete ofte før, hvor vi var to om forflytningerne,” siger Zita Pedersen.

Alle skal tages i ed

Mod slutningen af sommeren 2013 slås dørene op for nye indflyttere til Søholm, et gennemført velfærdsteknologisk plejecenter, hvor der blandt andet vil være vasketoiletter, automatiske døre og gardiner, loftlifte og robotstøvsugere. Teamleder

Helen G. Hermansen, der bliver leder af det nye center, er allerede nu i gang med at planlægge, hvordan hun kan forberede personale, beboere og pårørende på den teknologi, de vil blive præsenteret for.

Samtlige medarbejdere, hvad enten det er sosu-assistent, køkkenpersonalet eller pedellen, skal bakke op om velfærdsteknologien. Det vil hun tage dem i ed på allerede ved ansættelsessamtalen. Alle kommer i øvrigt også til at få personlige erfaringer med den nye teknologi, for alle toiletter – inklusiv personalet – vil være vasketoiletter. Desuden skal alle ansatte have prøvet at sidde i en loftlift, for hvordan kan man ellers vide, hvordan borgeren har det, som den vordende plejecenterleder siger.

Helen G. Hermansen vil også udpege én blandt personalet som tovholder og superbruger. Vedkommende skal være rollemodel, kunne træde til og hjælpe andre med at lære at betjene de mange forskellige teknologiske hjælpemidler på Søholm.

Grib muligheden

”Man skal bøje fisken, mens den er frisk! Det kræver ledelse med vilje, som vi siger.

Det handler om at gribe muligheden, når den opstår, for at ændre vaner. Nogle har måske arbejdet i plejesektoren i mange år og har svært ved at se, at teknologien kan gøre noget godt. Men så starter de et nyt sted, og det kan give nye muligheder,” siger Helen G. Hermansen.

”Det vigtigste er at erkende, at det er en vedvarende proces. Det kan være, det bliver et langt sejt træk, og jeg regner med, der vil gå et halvt år, før jeg kan måle, om det er implementeret godt nok. Ind imellem vil jeg også lave små midtvejsevalueringer.”

Der bliver 52 lejligheder på Søholm, men der vil gå lidt tid, inden alle boligerne bliver fyldt op. De ansatte skal have tid til at lære hinanden at kende og få de nye vaner ind under huden. Det samme gælder i lige så høj grad for de nye beboere, der derfor skal sluses ind langsomt. Det kræver et intenst samspil mellem både beboerne, pårørende og personalet at acceptere og blive tryk ved hjælpemidlerne.

”Du bliver nødt til at gå ind i den enkelte borgers behov og se på, hvad fru Hansen har brug for. Nogle svært demente vil måske ikke kunne bruge vasketoiletet

uanset hvad. Men det kan også være, at borgeren bare skal have hjælp til at indstille sig på noget nyt. Så må de ansatte være indstillet på nænsomt at prøve at træne den nye vane. Måske stammer utrygheden fra en pårørende. Derfor skal de pårørende

fx også prøve loftliftene og toiletterne, så det bliver afmystificeret, og de kan se fordelene ved teknikken,” siger Helen G. Hermansen. ■

Af journalist Helene Bøgvad
heb@sm.dk

FAKTA OM LOFTLIFTE

Med stationære loftlifte kan medarbejderne i ældreplejen spare tid og kræfter og samtidig give borgerne bedre service.

Demonstrationsprojektet

Det var resultatet, da Socialstyrelsen gennemførte i 2009-2010 et demonstrationsprojekt om forflytning af borgere i den kommunale plejesektor. De rundækkende loftlifte blev kombineret med mobile bad- og toiletstole. Stolene har elektrisk højdeindstilling, som giver bedre arbejdsstillinger og bedre mulighed for kommunikation med borgeren.

Projektet blev gennemført i samarbejde med Odense, Aarhus og Slagelse Kommuner og Hjælpemiddelinstitutet (indgår i dag i Socialstyrelsen).

Evalueringen af projektet viste, at i 75 % af tilfældene kunne én medarbejder løse de forflytningsopgaver, som de hidtil havde været to om.

Projektet har desuden vist, at de berørte medarbejdere oplever, at teknologien har forbedret deres arbejdsmiljø, bl.a. fordi

teknologien betyder, at de belastes mindre fysisk, når de forflytter. De ældre, der forflyttes, er også tilfredse og trygge med de nye loftlifte.

Nyt implementeringsprojekt

Siden demonstrationsprojektet har en række kommuner taget de stationære loftlifte i brug, nogle steder i kombination med mobile toilet- og badestole ligesom i demonstrationsprojektet. En landsdækkende survey har dog vist, at selv med de nye lifte gennemføres forflytningssituationerne oftest med to medarbejdere.

For både at udbrede resultaterne af demonstrationsprojektet og bidrage til, at kommunerne kan høste de fulde gevinster, er der igangsat et implementeringsprojekt under Socialstyrelsen. I projektet – *Udbredelse af hjælp til løft* – tilbydes kommunerne konsulentstøtte til tilrettelæggelse og implementering af forflytningsteknologien og de nye arbejds gange. Der er afsat fire mio. kr. til projektet, der kører frem til slutningen af 2015.

 SOCIALSTYRELSEN.DK

BUSINESS CASE

En opdateret business case (januar 2013) viser, at der er et positivt potentiale ved at indføre de nye hjælpemidler og ved en omlægning af arbejds gangene i alle landets kommuner. Set over en femårig periode er et potentiale på ca. 1.495 mio. kr. Forudsætningen er, at forflytningerne i 75 % af tilfældene kan løses af én medarbejder i stedet for to, sådan som evalueringen af demonstrationsprojektet har vist.

Projektets økonomiske potentiale er fundet ved at sammenholde den økonomiske gevinst i forbindelse med tidsfrigivelsen med udgifterne i forbindelse med indkøb og implementeringen af hjælpemidlerne.

Der er også opstillet business cases for tre kommunetyper. Også her er det forudsat, at forflytningsopgaverne i 75 % af tilfældene kan løses med én medarbejder.

• **Kommunetype 1:** Kommuner, der har indkøbt hjælpemidler til alle borgere, men som ikke har omlagt deres arbejds gange. Kom-

munen har altså ikke udgifter i til indkøb af de nye hjælpemidler, men opnår gevinsten ved at omlægge arbejds gangene. Økonomisk potentiale over fem år: 35,6 mio. kr.

• **Kommunetype 2:** Kommuner, der hverken har indkøbt hjælpemidler eller omlagt deres arbejds gange. Kommunen har derfor høje investeringsudgifter, men opnår gevinsten ved at omlægge arbejds gangene. Økonomisk potentiale over fem år: 23,3 mio. kr.

• **Kommunetype 3:** Kommuner, der har indkøbt hjælpemidler til alle borgere og omlagt deres arbejds gange i 50 % af forflytningssituationerne. Kommunen har således ingen udgifter til indkøb af hjælpemidlerne og opnår kun en gevinst i 25 % af forflytningerne, da de allerede har omlagt deres arbejds gange i halvdelen af forflytningerne. Økonomisk potentiale over fem år: 10,9 mio. kr.

Kilde: Opdatering af business case for ABT-projekt om forflytning i ældreplejen, Rambøll 2013, tabel 2.1 og 2.2

Etik & velfærdsteknologi

Etikken skal sikres, når teknologien tages i brug. Men hvordan? Vi har spurgt tre forskellige – og fået tre svar.

Etikken er et vigtigt parameter

Dennis Søndergård

AF SPECIALKONSULENT DENNIS SØNDERGÅRD, CENTER FOR VELFÆRDSTEKNOLOGI, ODENSE KOMMUNE

Etikken er essentiel, når velfærdsteknologi skal implementeres. Og den skal tænkes ind fra starten – ikke først under selve implementeringen.

I Odense Kommune screener vi alle nye, potentielle teknologier, og etik er et vigtigt parameter. Under denne indledende vurdering af de potentielle etiske konsekvenser tager vi udgangspunkt i vores generelle vision om altid at have borgeren i centrum.

De teknologier, der slipper igennem screeningsprocessen, kommer videre til en reel afprøvning i driften. Det vil sige, at alle nye teknologier testes og evalueres, før de implementeres. Under denne afprøvning opsamles kvalitative input fra både borgere og personale, herunder også etiske overvejelser – viden, som efterfølgende danner baggrund for en eventuel beslutning om implementering, og som naturligvis bringes videre ind i et eventuelt evalueringsforløb.

For at komme med et konkret eksempel: Da vi skulle vurdere, om vi skulle afprøve video-

Etikken er essentiel, når velfærdsteknologi skal implementeres. Og den skal tænkes ind fra starten...”

Dennis Søndergård, Odense kommune

telefoni i hjemme- og sygeplejen, overvejede vi selvfølgelig også de etiske konsekvenser. Først og fremmest skulle vi afklare hvilke ydelser, om nogen, det var etisk forsvarligt at levere via videotelefoni. Denne vurdering blev foretaget via workshops med det relevante fagpersonale.

Så drøftede vi, om videotelefoni kunne resultere i en øget ensomhed. Da der blot er tale om udvalgte ydelser, og vi således ikke fjerner alle fysiske besøg, besluttede vi at afprøve teknologien i praksis. Deltagelse var selvfølgelig frivillig, og evalueringen havde ikke blot fokus på økonomi, men også på de kvalitative aspekter.

Den endelige evaluering viste faktisk, at de deltagende borgere var meget glade for deres videobesøg og blandt andet oplevede en større nærhed i de mere koncentrerede snakke igennem videotelefoni.

Etik betyder afvejning

AF ERLING TIEDEMANN, TIDL. FORMAND FOR ETISK RÅD

Den demografiske udfordring er kun skjult for den, der lukker øjnene. Der bliver flere gamle, færre unge – og dermed færre hænder i omsorgssektoren. Og vi kan ikke bare tage hænder ud af produktions- og serviceerhvervene for at dække omsorgsbehovet,

Erling Tiedemann

da det nu engang er gennem erhvervslevet, vi finansierer den offentlige velfærd.

Derfor bliver en stigende brug af

velfærdsteknologi en nødvendighed, men dens indførelse kræver etisk afvejning af modsat rettede hensyn.

Teknologisk kan vi i dag så meget, at vi næsten ikke kan følge med. Vi kan mere, end vi magter; vi kan udrette mere, end vi kan overkomme, og misforholdet mellem dét, vi kan, og det, vi kan, når det kommer til stykket, bliver mere og mere manifest.

Vi kan heller ikke regne med, at velfærdsteknologien bliver gratis – allerede af den grund, at behov altid vokser med mulighederne for at få dem dækket.

Derfor må vi afveje hensynet til at bevare de gamles fysiske færdigheder over for et indiskutabelt hensyn til personalets arbejdsmiljø, hvor vi ikke kan tillade, at nogen får rygskader af at gribe en gammel, som er ved at falde.

Teknologisk kan vi i dag så meget, at vi næsten ikke kan følge med.”

Erling Tiedemann, tidl. formand for Etisk Råd

Vi må afveje brug af GPS til at sikre, at de gamle ikke bliver væk, over for hensynet til at undgå uacceptabel overvågning.

Vi må afveje nødvendigheden af teknologianvendelsen over for borgerens autonomi.

Men ”Nil de nobis sine nobis,” hed det i fortiden på latin, og det kan vi gamle, der havde Kristian Mikkelsens latinske læsebog, oversætte til, at der skal ikke besluttes noget om os, uden at vi er med ...

Mød mennesket, hvor det er

Kirsten Feld

AF KIRSTEN FELD, FORMAND FOR DANSKE ÆLDRE RÅD

Der er ingen tvivl om, at anvendelsen af velfærdsteknologi er en del af fremtiden på ældreområdet. Er det en fremtid vi skal frygte? Bliver

det en fremtid med større ensomhed? Eller kan vi roligt se fremtiden i møde med teknologien som en del af vores tilværelse?

Velfærdsteknologi kan blive en gevinst for os alle. Borgere, personale og økonomi. Men det forudsætter, at der skabes forståelse, tillid og ikke mindst tryghed til de enkelte teknologiske løsninger. At der afsættes den nødvendige tid til dialog med borgeren om formål og anvendelse af

teknologien, om muligheder og begrænsninger.

Velfærdsteknologi kan medvirke til mere frihed og større uafhængighed. Ligesom den kan forebygge ensomhed for nogle mennesker. At kunne kommunikere via telemedicin, selv at kunne trække gardiner for og fra, selv at kunne klare toiletbesøg og bad skaber uafhængighed og giver tid, overskud og frihed til at være sammen med andre. For andre mennesker kan teknologien skabe utryghed, isolation og ensomhed. Situationer med menneskelig kontakt erstattes af teknologi og af en forventning om: du kan og du skal selv.

Det for mig etiske udgangspunkt er, at løsningen findes i borgerens ønsker og nuværende liv.

Jeg er enig med Søren Kierkegaard i, at det gælder om at møde mennesker, hvor

Det for mig etiske udgangspunkt er, at løsningen findes i borgerens ønsker og nuværende liv.”

Kirsten Feld, formand for Danske Ældreråd

de befinder sig. Mød os da med åbenhed, respekt, forståelse og ligeværdighed – også når det gælder dialogen om velfærdsteknologi, så vi roligt kan se fremtiden i møde med teknologien som en del af vores tilværelse.

Hjælpemidler giver **bedre** livskvalitet

Styrket samarbejde mellem myndighed og leverandør og øget fokus på hjælpemidler kan gøre ældre borgere mere selvhjulpne. Men det er afgørende, at alle parter er motiverede, og at borgerne bliver ordentligt instruerede. Det er erfaringen i Favrskov Kommune.

Større viden om hjælpemidler i hjemmeplejen kan gøre en afgørende forskel for borgerne. Det er erfaringen i Favrskov kommune, der i 2011-12 deltog i et projekt under Socialstyrelsen med fokus på visitation og implementering af hjælpemidler (se boks side 19).

”Vi syntes, projektet var spændende og faldt godt i tråd med Favrskov Kommunes grundprincip om at leve livet hele livet understøttet af rehabilitering og hjælpemidler. Borgernes livskvalitet skal være i centrum,” siger kommunens social-, psykiatri- og handicapchef Tina Andersen.

Andre arbejdsgange

En udvalgt gruppe borgere blev revisiteret i forhold til de ydelser, de allerede modtog. Den nye indsats var baseret på et tættere samarbejde mellem visitator, en trænende terapeut og hjemmeplejen med fokus på øget inddragelse af hjælpemidler. Der var især tale om ydelser som rengøring, hjælp til bad og hjælp til at tage støttestrømper på.

”Vi valgte at ændre på nogle af vores arbejdsgange med en tilfældigt udvalgt gruppe borgere. Målet var at se, om vi kunne gøre borgeren helt eller delvist selvhjulpne og dermed bidrage til øget livskvalitet. Samtidig ville vi også gerne frigøre ressourcer til mere plejkrævende borgere,” fortæller koordinator Camilla Skovgaard Andersen fra visitationen i Favrskov Kommune.

I projektets opstart blev både visitatorer og hjemmepleje undervist af Hjælpemiddelinstytutet (indgår i dag i Socialstyrelsen). Her blev der formidlet en opdateret og bred viden om udbuddet af hjælpemidler, så alle var klædt på til opgaven. Der blev efterfølgende lavet åbent-hus-arrangementer

for alle involverede medarbejdere på kommunens hjælpemiddel depot.

For at sikre, at borgeren var helt sikker og tryk ved brugen af det nye hjælpemiddel, har instruktionen af borgeren haft høj prioritet. Først mødtes både visitator og den trænende terapeut med den revisiterede

Målet var at se, om vi kunne gøre borgeren helt eller delvist selvhjulpne og dermed bidrage til øget livskvalitet. Samtidig ville vi også gerne frigøre ressourcer til mere plejkrævende borgere”

Camilla Skovgaard Andersen
koordinator i visitationen, Favrskov Kommune

borger, hvorefter terapeuten mødtes alene med borgeren en til to gange, inden hjemmeplejen tog over og fulgte op.

Pointen i at være selvhjulpne

Det fremgår af den evaluering, der er blevet foretaget af det samlede projekt (se boks side 19), at borgerne generelt har været tilfredse med de hjælpemidler, de har fået, og

de ser en fordel i at blive mere selvhjulpne og mindre afhængige af hjemmeplejen. Det har også været erfaringen i Favrskov.

”Jeg synes, vi har konstateret, at det er en myte, at ældre er bange for teknik og robotter. De fleste kan se pointen i at være selvhjulpne og ikke være afhængig af hjælp. Man kan selv bestemme, hvornår man vil stå op og gå i seng, når man selv kan tage sine støttestrømper på. Eller selv bestemme hvornår og hvor tit, man vil have støvsuger,” siger Camilla Skovgaard Andersen og fortæller en solstrålehistorie om en borger, der var tildelt rengøringshjælp hver 14. dag. Borgeren fik en robotstøvsuger og instruktion i brug af spraymoppe. I dag er den ældre borger fuldstændig selvhjulpne og har mulighed for at opretholde et bedre rengøringsniveau end før.

”Her handlede vejledningen ikke bare om hjælpemidlet, men også om at dele rengøringen op i etaper i stedet for at tage hele huset på en dag. Altså om at hjælpe borgeren med at bruge sine ressourcer på en hensigtsmæssig måde,” siger Camilla Skovgaard Andersen.

Bedre viden om hjælpemidler

Ifølge kommunen har projektet givet et bredt kendskab til hjælpemidler; en viden, der har vist sig at have stor betydning for en smidig sagsbehandling. Det øgede samarbejde mellem visitator, trænende terapeut og hjemmeplejen har sat den nye viden i spil på en konstruktiv måde, som kommunen også har glæde af i dag, hvor hverdagen igen har meldt sig efter projektperioden.

”Efter projektafslutning har vi holdt opsamlingsmøder og drøftet implementering

Socialstyrelsen gennemførte i 2011 og 2012 Projekt visitation og implementering af hjælpemidler i hjemmeplejen. Projektet blev støttet af Fonden for Velfærdsteknologi og gennemført i samarbejde med Favrskov, Randers og Aarhus kommuner.

Evalueringen af projektet har vist positive resultater på flere områder:

- Borgerne er generelt tilfredse med de hjælpemidler, de har fået, og de ser en fordel i at blive mere selvhjulpne og mindre afhængige af hjemmeplejen.
- Hjemmeplejens arbejde er blevet fysisk lettere hos de borgere, der har fået hjælpemidler.
- Hvis forsøget udbredes nationalt, vil der årligt kunne frigøres ressourcer svarende til ca. 1.200 årsværk.
- Kommunens investering i hjælpemidler er tjent ind på under ét år.

Evalueringen peger også på, at det er de borgere, som får mindst hjælp, der kan have mest gavn af den nye måde at tildele hjælpemidler, og hvor der også er størst mulighed for at frigøre tid i hjemmeplejen.

af resultaterne. Vi har valgt at fortsætte uændret organisatorisk, men selvfølgelig med stort fokus på en øget anvendelse af hjælpemidler,” kommenterer social-, psykiatri- og handicapchef Tina Andersen.

Processen er nu den, at hjemmeplejen beskriver en given problemstilling hos borgeren, hvorefter en visitator med bred viden om hjælpemidler vurderer, om der er et egnet hjælpemiddel. Kommunen har her erfaret, at det er vigtigt, at hjemmeplejen er hurtig til at respondere og hjælpe videre, når borgeren giver udtryk for et behov, som et nyt hjælpemiddel måske kan imødekomme. Går der for lang tid, kan borgeren måske miste motivationen – og netop den er helt afgørende for successen, pointerer Camilla Skovgaard Andersen og fortæller, at de

borgere der ikke har fået hjælp før, nok er de mest motiverede. Generelt er det også de mindst plejekrævende borgere, der har mest gavn af hjælpemidler.

Et godt råd til andre

Tilfredsheden og den øgede selvhjulpnehed hos bor-

Foto: Shutterstock

gerne er det vigtigste udbytte af det større fokus på hjælpemidler. En anden effekt er et forbedret arbejdsmiljø, idet hjemmeplejens arbejde er blevet fysisk lettere hos de borgere, der har fået hjælpemidler.

Intentionen om at frigøre ressourcer til de borgere, der har mest behov for hjælp, er også opfyldt.

”På ét område vil vi gå videre til vores politikere: Det ville være en stor lettelse at få lettere adgang til hjælpemidler. De skal i dag i hvert enkelt tilfælde visiteres og bevilges. Det ville lette arbejdet, hvis mindre hjælpemidler i dagligdagen kunne bevilges udenom den store vurderingsmølle,” vurderer Tina Andersen, der også har en anbefaling til andre kommuner:

”Hvis jeg skal give et godt råd til andre kommuner, vil det være, at man skal gøre sig tidsforbruget klart. Det kræver velvilje og motivation til en ekstra indsats fra ledere og medarbejdere i opstartsfasen. Alle har skullet løbe lidt stærkere i en periode,” siger hun og roser sit personale. ”Der er blevet ydet en kæmpe indsats!” ■

Af journalist Erling Østergaard
ero@socialstyrelsen.dk

EN SOCIAL TEKNOLOGI

Fremtidens velfærdsteknologi handler ikke kun om avancerede robotter. It-forskeren Lone Malmborg tror, vi vil se flere enkle teknologier, der både styrker den enkelte menneske og skaber nye sociale sammenhænge.

” Vi opfatter ofte ældre som nogen, der behøver assistance. Og selvfølgelig er der ældre, der skal have hjælp og pleje. Men jeg kunne godt tænke mig, at vi i højere grad tænker på det at blive ældre som en naturlig del af livet. Jeg tager mine læsebriller af og på, og om nogle år får jeg måske brug for et høreapparat. Det er naturligt, at vi gennem livet har forskellige behov,” siger it-forskeren Lone Malmborg og ser – nu uden briller – på Social Fokus’ udsendte.

At høre til i et fællesskab

Når talen falder på fremtidens velfærdsteknologi, får mange måske associationer til avancerede robotter, der overtager flere og flere menneskelige funktioner.

Men det er nu ikke dem, der kommer til syne i krystalkuglen her oppe under taget på IT-Universitetet i København, hvor lektor Lone Malmborg har sagt ja til at mødes med Social Fokus til en samtale om nye tendenser inden for velfærdsteknologi. Den 52-årige forsker beskæftiger sig især med innovation og design af ny teknologi,

og hun er langt mere optaget af, hvordan digitale teknologier kan understøtte social interaktion blandt seniorer.

Eller, sagt mere enkelt, hvordan man kan bruge teknologi til at knytte ældre mennesker sammen i forskellige former for fællesskaber, hvor de kan hjælpe hinanden. Mange ældre lever alene, og nye netværk kan, mener hun, både give livskvalitet her og nu og samtidig udskyde det tidspunkt, hvor der er behov for mere intensiv hjælp.

”Meget velfærdsteknologi på ældreområdet handler om mad og pleje, og det er selvfølgelig vigtigt. Men det sociale er næsten det aller vigtigste,” siger hun og begrundet det med, at vi alle – uanset alder – har et helt grundlæggende behov for at være en del af et fællesskab.

”Der er næsten ingen grænser for, hvad man kan overkomme, hvis der er en god grund til det. Og den gode grund er ofte andre mennesker!”

Sensorer i nye kontekster

Lone Malmborg har været en af hovedaktørerne bag det nylig afsluttede projekt, *SeniorInteraktion*. Her har man i samarbejde med omkring 100 ældre mennesker i Valby – nogle hjemmeboende, andre i beskyttede

boliger eller plejecenter – udviklet forskellige digitale teknologier, der alle har til formål at understøtte hverdagens anledninger til social interaktion. Fx har man udviklet en digital forstærkning af AKP-designs eksisterende taskerollator. Den er designet som indkøbstaske på hjul og har en holder til en smartphone. Via en særlig applikation kan andre, der er med i indkøbsnetværket, se, når der er én, der er ude at købe ind.

”Designet er velegnet, når man skal købe ind, uden at være stigmatiserende på samme måde, som nogle oplever, at en almindelig rollator er det. Det er den ene idé. Den anden er, at man via app'en kan synliggøre, at man er på indkøb. Så kan andre i netværket kontakte én og sige: 'Kan jeg få en liter mælk med?' Eller: 'Skal vi følges ad?', fortæller Lone Malmberg.

Andre bud fra projektet er sensorer, der bruges i nye kontekster.

”Vi fandt fx ud af, at mange ældre ikke brød sig om at gå ned i bofællesskabets vaskekælder alene. Så satte vi en sensor på, så man kan se, hvornår der i forvejen er nogen dernede – og måske koble sig på.”

De to eksempler er i deres jordnærhed repræsentative for ét af de spor, Lone Malmberg tror, at velfærdsteknologien kommer til at følge.

”Teknologien udvikler sig hele tiden, og selvfølgelig kommer vi også til at se mere af den avancerede teknologi. Men jeg tror også, vi vil se mere af det, vi har arbejdet med i *SeniorInteraktion*, hvor man tager nogle hverdagsting og gør noget ved dem – udvikler dem, så de opfylder nye behov. Og ofte ved hjælp af eksisterende teknologi, som bruges på innovative måder,” siger hun.

Smart Homes

Smart Homes har allerede i nogle år været et af de nybrud, som mange mener, peger frem i tiden. Den teknologiske basis er et system, hvor alle enheder i hjemmet er forbundet i et elektronisk netværk. Står et vin-

due åbent, bliver varmen automatisk bliver skruet ned, er der for lidt dagslys, tændes en lampe osv. Med et tryk på fx en fjernbetjening eller via stemmestyring kan brugeren åbne og lukke døre, trække gardiner for og fra, hæve eller sænke køkkenborde o.l.

Smart Home-installationer er ikke udviklet til mennesker med funktionsnedsættelser – efter sigende har Bill Gates indrettet verdens mest avancerede Smart Home. Men teknologien gør det nemt at

Vi har glemt glæden ved at give, men den er en af de største. Derfor tror jeg på teknologibårne service-løsninger, der både styrker det enkelte menneske og civilsamfundet og skaber nye sociale sammenhænge.”

indrette boligen til den enkelte brugers behov og løbende justere, når fx funktionsniveauet ændrer sig. Der er med andre ord ikke tale om en specifik ældre- eller handicapvenlig teknologi, men om en teknologi, der inkluderer alle.

Det er en måde at bruge teknologi på, som vi meget vel kan komme til at se mere af, spår Lone Malmberg, der tror, det vil give bonus, hvis vi i højere grad designer teknologien, så den kan vokse med os, som hun udtrykker det.

”Mange har fx alarmsystemer, så man automatisk får hjælp, hvis der sker indbrud. Kan man tænke en alarm som noget, der følger med dig gennem hele livet – så den fx ændrer sig fra at være en tyverialarm til en faldalarm? Og aktiverer naboer og netværk i stedet for et vagtfirma?”

Glæden ved at give

En anden tendens, Lone Malmberg både tror på og gerne ser mere af, er velfærdsteknologiske løsninger, der er baseret på *reciprocitet* – dvs. gensidighed.

”De fleste overvågningssystemer i dag er ret ensidige, de voksne børn kan se deres demente far eller mor – men ikke omvendt! Men gensidighed er uhyre vigtigt, hvis man skal opretholde sin værdighed. Så hvorfor ikke lade systemerne gå den anden vej også, så ældre kan følge med i deres børns og børnebørns liv?”, spørger hun og henviser igen til projektet *SeniorInteraktion*, hvor alle initiativer var baseret på brugerinvolvering og gensidighed.

”Vi har glemt glæden ved at give, men den er en af de største. Derfor tror jeg på teknologibårne service-løsninger, der både styrker det enkelte menneske og civilsamfundet og skaber nye sociale sammenhænge. Vi har alle brug for at gøre det, vi er gode til, og være sammen med andre i en form, vi selv vælger.” ■

Af redaktør Sanne Bertram
sbe@sm.dk

Lone Malmberg er lektor, ph.d. og cand.scient.soc. og har tidligere arbejdet på CBS i København og Malmö Universitet. I 2006 kom hun til IT-universitetet i København. Hendes primære områder er design og innovation af teknologibårne serviceløsninger, der bygger på interaktion. Hun har senest – sammen med bl.a. kollegaen Tomas Sokoler – været en af hovedaktørerne i projektet *SeniorInteraktion*. Hun er medlem af Det Centrale Handicapråd, hvor hun arbejder for brugerinddragelse i design af teknologier og services.

KORT OM VELFÆRDSTEKNOLOGI

Virtuel genoptræning

ESBJERG VINDER INNOVATIONSPRIS

Esbjerg Kommune og Esbjerg-virksomheden Welfare Denmark har vundet Microsofts Innovationspris for udvikling af det mest innovative velfærdsteknologiske projekt. Prisen, der blev overrakt 3. marts, blev tildelt i kategorien *Åben innovation* for it-løsningen *Virtuel genoptræning*.

Selve løsningen er en skærm med et såkaldt integreret kinect-kamera. Virtuel genoptræning gør det muligt for borgeren at genoptræne på egen hånd i hjemmet, samtidig med at en fysioterapeut kan følge med på skærmen for at sikre, at øvelserne laves rigtigt.

Esbjerg Kommune holder en konference 18. september 2013 i Musikhuset Esbjerg, hvor der bliver mulighed for at dele viden om rehabilitering og velfærdsteknologi i offentligt-privat samarbejde.

Kilde: kl.dk

DIGITAL VELFÆRD

DEBATOPLÆG FRA REGERINGEN, KL OG REGIONERNE

"I en tid med stadig flere ældre og snævre økonomisk rammer, er det mere vigtigt end nogensinde før, at vi bruger vores fælles ressourcer klogt. Derfor skal vi tage tyren ved hornene og have modet til at udnytte de nye teknologier fuldt ud."

Sådan lød det fra finansminister Bjarne Corydon (S) i forbindelse med offentliggørelsen 19. marts af regeringens, KLS og Danske Regioners fælles debatoplæg, *Digital velfærd. Nye muligheder for velfærdssamfundet*. Oplægget skal være med til at skabe en debat med danskerne om, hvordan de digitale løsninger bedst kan bruges til at sikre og udvikle velfærden.

I oplægget drøftes blandt andet en række såkaldt svære spørgsmål. Her spørges til, hvor langt vi kan gå i digitaliseringen af velfærd, og hvordan man sikrer, at udviklingen kan foregå i et ansvarligt tempo. Det drøftes også, om øget deling af data vil føre til et overvågningssamfund, og om den offentlige sektor skal bruge borgernes egen teknologi.

De tre parter bag oplægget vil senere på året præsentere en samlet strategi for digital velfærd på sundheds-, social-, og undervisningsområdet.

LAB. X

NY TEKNOLOGI I NORDJYLLAND

University College Nordjylland (UCN) skal de næste to år matche virksomheder og offentlige institutioner for at udvikle velfærdsteknologi og skabe vækst for virksomheder i regionen. Det skriver professionshøjskolen på sin hjemmeside.

Lab. X er navnet på projektet, hvor deltagerne skal arbejde på at få nordjyske virksomheder og kommunale institutioner til at samarbejde om at videreudvikle velfærdsteknologier til ældre, kronikere og specialområdet. Parterne skal mødes i såkaldte living labs.

"Et living lab er et sted som fx et plejehjem, hvor virksomhederne i dialog med de sundhedsprofessionelle og beboerne på plejehjemmet kan få lov til at afprøve deres produkter," forklarer lektor på sygeplejerskeuddannelsen Diana Schack Thoft, der er en af projektlederne på Lab. X.

Ifølge Diana Schack Thoft er der fire mål med Lab. X: Virksomhedernes vækst, øget livskvalitet for dem, der skal bruge teknologierne, ressourcebesparelse i forhold til det kommunale niveau og endelig at der sker en vidensindsamling og en vidensproduktion, der kan bruges på UCN's og SOSU Nord's uddannelser.

Illustration: Shutterstock

Digitale besøgsvenner NYT PROJEKT I AARHUS

Digitale besøgsvenner er overskriften på et nyt projekt i Aarhus. Formålet med projektet er at give ældre adgang til nye netværk via internettet.

Ideen blev født i Foreningsbutikken, der er et frivilligcenter for seniorer. Initiativtagerne håber at inddrage lokale besøgstjenester, så de også kommer til at interessere sig for de nye it-muligheder. Tanken er, at man senere også kan tilbyde byens ældre digitale besøgsvenner, hvor man fx kommunikerer via Skype.

Projektet modtog tidligere på året en bevilling fra Socialministeriets pulje *Klar til den digitale verden – styrkelse af ældres digitale færdigheder*. Puljemidlerne har gjort det muligt at tilbyde de ældre, at de kan låne en iPad og få en gratis opkobling til internettet i hjemmet.

Kilder: www.foreningsbutikken.dk og lokalavisen AarhusOnsdag – Nord (uge 12)

Den intelligente ble NY BLE MED SENSOR

Den intelligente ble er navnet på en nyudviklet bletype, der signalerer til plejepersonalet, når den skal skiftes.

Bleen er udviklet af Viewcare A/S i tæt samarbejde med Frederiksberg og Horsens kommuner, og det er tanken, at den skal kunne bruges i både hjemmeplejen, på plejecentre og på hospitaler.

Projekt deltagerne ønsker med det nye koncept at forbedre sundhedstilstanden, hygiejnen og livskvaliteten for borgere, der dagligt bruger ble, og som har behov for hjælp til at skifte bleen. Det vurderes også i projektmødet, at den nye bletype – der er baseret på væskesensorer og telemedicinsk signalering – vil indebære en bedre udnyttelse af personalets arbejdstid og en reduktion i udviklingen af sår.

Projektet er støttet af Markedsmodningsfonden, der arbejder for at få virksomheders nye produkter hurtigere på markedet og gøre det lettere for offentlige institutioner at efterspørge innovative løsninger.

 MARKEDSMODNINGSFONDEN.DK

Vidste du...

... at begrebet velfærdsteknologi første gang blev anvendt offentligt i foråret 2007 af Socialdemokraternes daværende sundheds- og it-ordfører Sophie Hæstorp Andersen?

Kilde: Inger Kirk Jordansen: Velfærdsteknologi, 2009

Illustration: Shutterstock

FREMTIDENS VELFÆRDSTEKNOLOGI

NYT NOTAT

Fremover kommer vi til at se mere til telemedicinske løsninger, tryk- og trykstatistikteknologier (fx med brug af forskellige typer af sensorer og automatisering) samt intelligente tekstiler og intelligente hjælpemidler.

Det vurderer seniorkonsulent Claus Müller, Teknologisk Institut, i et nyt notat, *Brugererfaringer i projekter med velfærdsteknologi*, som han har udarbejdet for ÆldreSagen.

Udviklingen hænger sammen med den tendens, der kaldes teknologisk konvergens. Dvs. at forskellige teknologier – fx computere og telefoni – smelter sammen, sådan som vi kender det fra multifunktionelle mobile enheder som smartphones, tablets mv. Disse mobile enheder vil med al sandsynlighed gradvist konvergere med fx klinisk/medicinsk udstyr og robotteknologi, skønnes det i notatet. Og det vil igen be-

tyde, at ældre borgere i stigende grad kommer til at benytte sig af mobilt, tele/webforbundet udstyr, der har et medicinsk eller plejerettede formål, skriver forfatteren.

Notatet er tilgængeligt på ÆldreSagens hjemmeside.

 ÆLDRESAGEN.DK

KOMMENTAR

Af Henrik Kagenow
Direktør i Welfare
Tech

Nøglen til succes

Der er et stort uforløst potentiale for udvikling af nye velfærdsteknologier. Nøglen til succes ligger i de såkaldte OPI-samarbejder.

Ikke bare i Danmark, men også i store dele af den vestlige verden, ses velfærdsteknologi som en del af løsningen på de udfordringer social- og sundhedsvæsenet står over for med en aldrende befolkning, flere borgere med kroniske livsstilssygdomme og knappe ressourcer til at løfte opgaverne.

Der er et stort, uforløst potentiale for udvikling og implementering af velfærdsteknologier, som kan være med til at skabe nye og effektive arbejdsgange og øge kvaliteten i behandlingen og plejen af patienter og borgere.

Men uanset mængden af velfærdsteknologiske produkter vil spørgsmålet i de kommende år være, hvor skal pengene komme fra til at levere den service, som vi alle ønsker?

Svaret ligger lige for: Fra erhvervslivet! Vi skal bruge efterspørgslen på velfærdsteknologi til at stimulere nye forretningsområder og skabe virksomheder, arbejdspladser og eksportindtægter, så vi også i fremtiden får råd til den service og velfærd, vi gerne vil have. Og Danmark har en unik chance for at være med i forreste række. Vores offentlige sektor skaber en stor sammenhængskraft og samler en masse viden på social- og sundhedsområdet, som er afgørende for udvikling, afprøvning og eksport af nye velfærdsteknologier.

Nøglen til succes ligger i de såkaldte OPI-samarbejder, hvor offentlige parter og private udbydere arbejder sammen om at frembringe nye løsninger, som både adresserer

behovene i den offentlige sektor og skaber nye kommercielle produkter i det private erhvervsliv. Både regeringen, de forskellige vækstteam og erhvervsorganisationerne ser dette potentiale og har gjort det til et nationalt indsatsområde: at udfordringerne i den offentlige sektor løses parallelt med, at mulighederne for at skabe arbejdspladser i det private erhvervsliv forfølges.

I Welfare Tech arbejder vi med dette på første hånd. Vi er i fuld gang med at implementere samarbejder mellem det offentlige og private i praksis. Både i form af test-projekter og i form af reelle implementeringsprojekter i driftssituationer. Vi oplever en stor samarbejdsvilje og en stigende tendens til, at kommunerne sætter fokus på at høste gevinster af udviklede projekter frem for at søsætte nye test- og afklaringsprojekter i samme omfang som tidligere.

Sammenfattende er det således ikke alene mit håb, men også min klare forventning, at vi fortsat kan fastholde vores høje velfærdsniveau – for alle. Dels fordi brugen af diverse teknologibaserede services vil hjælpe med til at løse opgaverne, dels fordi det nødvendige økonomiske fundament kan styrkes med bidrag fra skatteindtægter fra ansatte i private virksomheder, der ser og udnytter forretningsmulighederne til eksport af selv samme teknologibaserede services og produkter.

Der er med andre ord tale om en 'win-win-win-situation', som styrker alle parter og samfundet som helhed.